

Notatka służbowa z VIII spotkania Zespołu ds. Żeglugi na Odrze

W spotkaniu Zespołu ds. Żeglugi na Odrze przy Wojewodzie Dolnośląskim w dniu 12 września 2016 roku w godz. 13.00 - 15.00 w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim uczestniczyli:

- Joanna Przybyszewska – Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
- Teresa Szczerba – Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
- Waldemar Rybicki - Stowarzyszenie Absolwentów Szkoły Żeglugi Śródlądowej
- Henryk Pierchała – nauczyciel Technikum Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu
- Jerzy Dudek- Instytut Logistyki WSB Wrocławiu
- Piotr Maryński – Rada Miejska Wrocławia
- Marcin Krzyżanowski – Biuro Wojewody Dolnośląskiego, Rada Miejska
- Jan Pyś - Dyrektor Urzędu Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu

Zostały zaproponowane tematy spotkania:

1. Informacja o inicjatywach; w tym Stanowisko Zespołu w sprawie Muzeum Odry. Spotkanie Grupy Międzynarodowej Odry. Omówienie wizyta Wiceministra Środowiska M.Gajdy we Wrocławiu. Konferencja pn.: Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy – klucz do rozwoju regionów (SKT-EUWT) we Wrocławiu.
2. Podjęcie współpracy Zespołu z innymi instytucjami
3. Inicjatywy związane z nauką i szkolnictwem dla potrzeb wodno-żeglugowych Odry
4. Pilne działania na rzecz przywrócenia żeglugi na Odrze
5. Wnioski, uwagi i inne

Zaproponowana tematyka spotkania spotkania została przyjęta. Pierwszym omówionym na spotkaniu tematem było

Stanowisko Zespołu w sprawie Muzeum Odry

Pan Radca Wojewody i Radny Rady Miejskiej Wrocławia Marcin Krzyżanowski poinformował, że Komisja Transportu i Środowiska Rady Miejskiej zorganizowała posiedzenie dotyczące Wrocławskiego Węzła Wodnego. Radny wskazywał, że w mieście kurczą się tereny i akweny, które mogłyby służyć transportowi wodnemu oraz gospodarstwu wykorzystaniu Odry. Miasto jest zainteresowane sprzedażą akwenów będących pozostałością po dawnych portach pod atrakcyjną zabudowę mieszkaniową, nie przewidując w zamian terenów pod nowe inwestycje związane z centrami logistycznymi czy portami. Bardzo często miasto także oddaje baseny portowe pod mariny turystyczne, co również eliminuje te akweny z ewentualnej przyszłej działalności portowej, stoczniowej czy innej związanej z wodą. Pan M.Krzyżanowski powiedział, że miasto nie jest zainteresowane inwestowaniem w Odrę, zwłaszcza pod kątem gospodarczego wykorzystania rzeki, pomimo tego, że jest zobowiązane uwzględnić Odrę przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego.

Poinformowano, że Zespół powinien zająć się Wrocławskim Węzłem Wodnym przy okazji stanowiska w sprawie tzw. Muzeum Odry. J.Pyś przedstawił stanowisko Zespołu w sprawie Muzeum Odry, które zostało wcześniej podjęte w związku z Uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie wybrzeża Juliusza Słowackiego i ulicy Na Grobli we Wrocławiu. Zespół

wyraził w tym stanowisku swoją opinię. Pismo zawierające Stanowisko Zespołu zostało skierowane do Prezydenta Wrocławia Rafała Dutkiewicza, a także do Przewodniczącego Rady Miejskiej Wrocławia Jacka Ossowskiego. Stanowisko jest propozycją działań jakie może podjąć miasto na rzecz zagospodarowania przestrzennego rzeki Odry. Zespół zauważył, że jak dotąd zainteresowanie władz miasta gospodarczym wykorzystaniem rzeki jest znikome. Od miasta zależy zaplanowanie infrastruktury punktowej, która w przyszłości będzie służyła: transportowi wodnemu, jako miejsca postoju dla statków podczas zimowej przerwy nawigacyjnej, porty i centra logistyczne, usługom remontowym i stoczniowym

Zespół rekomenduje :

1. Uwzględnienie przez władze miasta przesłanego stanowiska w sprawie muzeum Odry i jego upublicznienie.
2. Należy wytypować na Wrocławskim Węźle Wodnym (WWW) i „zarezerwować” obszary kluczowe dla transportu wodnego oraz dla gospodarczego wykorzystania Odry. W tym celu jedno z przyszłych spotkań Zespołu ŻnO powinno być poświęcone lokalizacji na WWW miejsc ważnych dla gospodarczego wykorzystania rzeki.
3. Stworzenie dokumentów planistycznych, których celem będzie zagospodarowanie akwenów oraz terenów przywodnych leżących w granicach miasta dla potrzeb transportu rzecznoego oraz działalności związanej z tym rodzajem usług transportowych.

Kolejnym punktem spotkania była

Informacja dotycząca spotkanie Grupy Międzynarodowej Odry

Informację przekazał J.Pyś. Dnia 25.08.2016 r. miało miejsce międzynarodowe spotkanie nt. : *Transgraniczne działania na rzecz przywrócenia żeglugi na Odrze*. W spotkaniu pod przewodnictwem Wojewody Dolnośląskiego udział wzięli m.in. reprezentanci Unii Izb Łaby/ Odry z Magdeburga oraz polscy specjaliści z zakresu gospodarki wodnej, wymiany handlowej i logistyki. Głównym celem było określenie płaszczyzn współpracy międzynarodowej mających prowadzić do powstania Międzynarodowej Komisji Żeglugi na Odrze oraz wspólne wystąpienie o wpisanie Odry i także innych rzek regionu do sieci TEN-T. Hasłem przewodnim całego spotkania było gospodarcze wykorzystanie rzek. Termin następnego spotkania ustalono na 20 grudnia 2016 roku. Propozycje celów grupy oraz zasady funkcjonowania Grupy Roboczej przedstawił Pan Jan Pyś.

Zespół rekomenduje :

Podjęcie współpracy z regionami Nadodrza dla wypracowania jednego wspólnego stanowiska dotyczącego Odry. Stanowisko to powinno uwzględniać konieczność połączenia Odry z innymi drogami wodnymi w klasach międzynarodowych oraz wspólne złożenie wniosku o wpisanie rzeki do sieci TEN-T, co umożliwi uzyskanie dofinansowania z UE. Stanowisko powinno także uwzględniać inne gospodarcze, społeczne i kulturowe warunki modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej.

Kolejnym punktem spotkania było:

Omówienie wizyta Ministra M.Gajdy we Wrocławiu

Informację przedstawiła Pani Dyrektor Teresa Szczerba. Do zakończenia inwestycji stopnia wodnego w Malczycach potrzeba kilkaset milionów złotych. Inwestycja będzie mogła być skończona po uchwaleniu nowej ustawy

Prawo Wodne. Ustawa zakłada powołanie instytucji Wody Polskie, która będzie pobierała opłaty za korzystanie z wody i realizowała inwestycje w gospodarce wodnej. Dopiero Wody Polskie będą mogły dokończyć budowę stopnia wodnego Malczyce. Minimalny okres zakończenia inwestycji to 3-4 lata. J.Pyś zaproponował, aby stworzyć specustawę, która przyspieszy proces dokończenia budowy stopnia Malczyce. Żegluga śródlądowa na Odrze poniżej Brzegu Dolnego będzie możliwa dopiero gdy zostanie postawiony jaz na Odrze w Malczycach – powiedział J.Pyś. Pełnomocnik Marszałka Pani Joanna Przybyszewska poinformowała, że na dokończenie budowy stopnia wodnego można by starać się pozyskać pieniądze także z Funduszu Promocji Żeglugi.

Zespół rekomenduje :

W związku z tym, że brak stopnia wodnego wyeliminował uprawianie transportu wodnego na Odrze na trasie Śląsk - porty morskie Odry a także, że określona została data dokończenia inwestycji (2018 r.), w celu dokończenia budowy stopnia wodnego Malczyce należy podjąć próbę zainteresowania posłów na Sejm inicjatywą uchwalenia specustawy, która zapewni środki na realizację inwestycji.

W uwagach do Notatki Pani Dyrektor T.Szczerba napisała, że nie zgadza się ze stwierdzeniem, że „*brak stopnia wodnego w Malczycach wyeliminował uprawianie transportu wodnego na Odrze...*” – i stwierdziła, że opinia ta jest nieprawdą, gdyż żegluga uprawiana jest na całym odcinku administrowanym przez RZGW. W przypadku niedoborów wody Odrzańska Droga Wodna jest zasilana zasobami wodnymi, zgromadzonymi w zbiornikach retencyjnych w dorzeczu Odry (z 4 zbiorników).

Konferencja nt.: Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego we Wrocławiu

Informacje nt. konferencji przekazała Pełnomocnik Marszałka ds. Odry Pani Joanna Przybyszewska. Konferencja pt. Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy (ŚKT lub CETC) – Klucz do rozwoju regionów organizowana jest we Wrocławiu w siedzibie NOT przy ul. Piłsudskiego 74 w dniu 15 września br. w godzinach od 9.30 – 15.00. W inicjatywę ŚKT zaangażowanych jest kilkanaście samorządów terytorialnych z państw na trasie od Szwecji do Chorwacji. Sekretariat Ugrupowania mieści się w Szczecinie. Dolny Śląsk jest jedynie obserwatorem inicjatywy, a nie pełnoprawnym członkiem. W ramach ŚKT-EUWT jest uwzględniany transport wodny na Odrze. Należy także zmierzać do powołania rządowego koordynatora tej inicjatywy – stwierdziła Pani Przybyszewska i zaprosiła zebranych na Konferencję.

Kolejnym tematem było:

Podjęcie współpracy Zespołu z innymi instytucjami

Ze względu na wielość inicjatyw związanych z żeglugą czy samą Odrą J.Pyś zasugerował celowość podjęcia współpracy z reprezentantami tych inicjatyw. Zespół zgodził się z tym poglądem. Współpraca polegałaby na czynnym włączaniu się reprezentantów innych inicjatyw w działania Zespołu lub na zapisywaniu i przekazywaniu przebiegu spotkań Zespołu. Zespół podkreślił, że współpracę należy podjąć przede wszystkim z inicjatywami Górnej Odry, gdyż ten odcinek rzeki powinien być uruchomiony w pierwszej kolejności. Do prac Zespołu przede wszystkim zaproszeni powinni być reprezentanci wojewodów Opolskiego i Śląskiego, marszałków tych województw oraz Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Następnie należy podjąć starania o współpracę z Międzynarodową Komisją Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem oraz z organizacjami ekologicznymi np. z Polskim Klubem Ekologicznym. Pani J.Przybyszewska stwierdziła, że posiada dobre kontakty z odpowiednimi osobami w urzędach marszałkowskich i że jej obecność w Zespole dobrze gwarantuje współpracę i reprezentację urzędów marszałkowskich

inicjatywy Polski Zachodniej.

Zespół rekomenduje:

1. Poprosić Pana Wojewodę Dolnośląskiego o przekazanie zaproszenia wojewodom nadodrzańskim na kolejne spotkania Zespołu ŻnO.
2. Poprosić Pana Radnego Maryńskiego o zapraszanie na kolejne spotkania Zespołu reprezentantów organizacji ekologicznych.

Następnym tematem były:

Inicjatywy związane z nauką i szkolnictwem dla potrzeb wodno-żeglugowych Odry

Pan Radca Wojewody i Radny Miejski Marcin Krzyżanowski poinformował, że Pan Wojewoda Paweł Hreniak jest mocno zaangażowany w powołanie i następnie zorganizowanie ponadpodstawowego szkolnictwa wodno-żeglugowego we Wrocławiu. Pan Krzyżanowski stwierdził, że miasto wskazało kilka możliwych lokalizacji przyszłej szkoły. Lokalizacje te z reguły wymagały wielkich nakładów bądź były w szkołach przepelnionych. Jedyną lokalizacją możliwą do zaakceptowania był budynek zajmowany obecnie przez gimnazjum w zespole szkół przy ul. Młodych Techników. Poinformował, że planowane jest utworzenie tam jednej klasy. Datą powołania szkoły ma być 1 września 2017 r. Szkoła ma być placówką resortową, a organem założycielskim ma być Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Pan Radca powiedział, że obecnie w Sejmie trwa proces uchwalania ustawy umożliwiającej założenie przez Ministra szkoły resortowej. Podstawowym elementem wyposażenia szkoły ma być statek szkolny Westerplatte. Jak poinformował Pan Radca trwają prace na skonstruowaniu odpowiedniej umowy w celu przejęcia statku szkolnego od Gminy Wrocław.

Następnie J.Pyś poinformował o zaangażowaniu Politechniki Wrocławskiej w osobie Pana Rektora prof. Cezarego Madryasa w problematykę wodno-żeglugową Odry oraz o zainteresowaniu tą tematyką Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, które na spotkaniu z dyrektorem UŻŚ wyraził Pan prof. Andrzej Drabiński.

Zespół rekomenduje:

1. Zespół z ogromnym zadowoleniem przyjął informacje dotyczące przywrócenia szkolnictwa wodno-żeglugowego we Wrocławiu i pragnie złożyć Panu Wojewodzie Pawłowi Hreniakowi podziękowania za zaangażowanie w realizację tej inicjatywy.
2. Zespół z ogromną satysfakcją odnotowuje także zainteresowanie uczelni wrocławskich sprawami wodno-żeglugowymi Odry. Należy wspierać te inicjatywy udzielając uczelniom niezbędnych informacji.

Kolejny temat to:

Pilne działania na rzecz przywrócenia żeglugi na Odrze

J.Pyś poinformował, że Ministerstwo Rozwoju przystąpiło do konsultacji społecznych dotyczących Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Przypomniał, że Zespół zajął już swoje przychylnie stanowisko w sprawie zaproponowanego zrealizowania w ramach Strategii programu dedykowanego Odrze. Program ten mógłby nosić nazwę Viadrus (Bóg Odry). Program powinien przewidzieć uwzględnienie w projektowaniu przestrzennym regionu Nadodrza lokalizacji rzecznej infrastruktury punktowej korytarzy transportowych tj.: lokalizacji portów, nabrzeży przeładunkowych, intermodalnych centrów logistycznych, miejsc postoju statków, inwestycji hydrotechnicznych i

połączeń żeglugowych z innymi dorzeczami. Opracowanie powinno uwzględniać aspekty wszechstronnego wykorzystania dorzecza Odry (m.in.: melioracje i nawodnienia rolnicze, ochrona przed powodzią i suszą, zaopatrzenie w wodę ludności i przemysłu, wykorzystanie hydroenergetyczne rzeki, rozwój turystyki i rekreacji wodnej, walory ekologiczno-przyrodnicze dorzecza). Program powinien posiadać wymiar międzynarodowy w obszarze państw Nadodrza. J.Pyś podkreślił, że roczny budżet programu związany z inwestycjami nie musiałby być większy niż 2 mld zł. Są to stosunkowo niewielkie środki w porównaniu z tymi jakie dostaje Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad czy kolej. Ponadto korzyści z realizacji nakreślonych powyżej inwestycji uzyska nie tylko transport, ale my wszyscy, gdyż program ma zapewnić ochronę przeciwpowodziową, gromadzenie wody dla potrzeb przemysłu, rolnictwa i komunalnych, rozwój OZE, rozwój turystyki wodnej i przyrody i in.

Dalej J.Pyś poinformował, że dnia 18 sierpnia 2016 rozmawiał z Panem Andrzejem Klimkiem dyrektorem OT Logistics odpowiedzialnym w grupie OT za transport śródlądowy, który stwierdził, że w obecnych warunkach nawigacyjnych nie jest możliwe spławianie węgla Odrą na trasie z Gliwic do Wrocławia. Panują zbyt małe głębokości (1,4 m), które będą generowały zbyt duże koszty dla armatora. Potrzebne jest pogłębienie kanałów śluzowych oraz dodatkowe zrzuty wody ze zbiorników. Pomimo deklaracji złożonych przez niego w dniu 3 sierpnia br. transport węgla Odrą jest w obecnych warunkach nieopłacalny.

Armator deklaruje możliwość podjęcia się samodzielnie lub wspólnie z innymi armatorami pogłębienia rzeki na trasie Gliwice-Wrocław. Jednak konieczne byłoby podpisanie umowy Partnerstwa Publiczno - Prywatnego z KZGW. OT Logistics uważa, że fundamentalnym dla przywrócenia żeglugi na Odrze zagadnieniem jest dokończenie budowy stopnia wodnego Malczyce.

Pani Dyrektor T.Szczerba w uwagach do Notatki na wiadomość, że odbywają się rozmowy pomiędzy UŻŚ a armatorem dotyczące statutowej działalności RZGW tj. zapewnienia wymaganych głębokości tranzytowej na odrzańskiej drodze wodnej, stwierdziła, że jest to niepokojący fakt, gdyż takie rozmowy powinny odbywać się przede wszystkim z administratorem drogi wodnej tj. z RZGW we Wrocławiu, który mógłby jasno przedstawić obraz aktualnej sytuacji hydrologiczno-nawigacyjnej na rzece oraz wskazać ewentualne potrzeby i możliwości przywrócenia wymaganych głębokości tranzytowych ze wskazaniem konkretnych ilości i miejsc.

Zespół rekomenduje:

1. Zgłoszenie Ministerstwu Rozwoju programu Viadrus jako elementu Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.
2. Wysłuchanie na następnym spotkaniu informacji armatorów, UŻŚ I RZGW Wrocław nt. aktualnego stanu nawigacyjnego na rzece Odrze.

Na zakończenie J.Pyś podziękował zebranych i przypomniał, że zgodnie z ustaleniami następne spotkanie Zespołu ŻnO odbędzie się w dniu 3 października br. i będzie poświęcone planowi zagospodarowania akwenów i terenów przywodnych WZW. Szczegółowe informacje nt. spotkania zostaną przesłane mailem.

Notatkę sporządzili
Jan Pyś i Aleksandra Ciapka